

De relatie tussen de formatieve toetscyclus en de BKE-toetscyclus

Doel van dit document: verschillen tussen de BKE toetscyclus en de formatieve toetscyclus toelichten

In het HBO volgen veel docenten een BKE (basis kwalificatie examineren) professionaliseringstraject. Hier leren hbo-docenten 'de toetscyclus' kennen, begrijpen en toepassen (Expertgroep BKE/SKE, 2013).

In de toolkit "formatief toetsen" is de formatieve toetscyclus de basis van alle tools (Gulikers & Baartman, 2017). Je leert de formatieve toetscyclus kennen en docenten gaan hun eigen en elkaars formatieve toetspraktijken in de klas kritisch bekijken en verbeteren.

Omdat de BKE- toetscyclus en de formatieve toetscyclus beide cycli zijn, kan dit tot verwarring leiden. Dit document is bedoeld om beide cycli *naast* elkaar te zetten en de *belangrijkste verschillen* te duiden. Ze hebben namelijk verschillende doelen, doorlooptijd, planmatigheid en resulteren veelal in andere 'toetsen'. In werkelijkheid, en idealiter, zijn deze twee cycli nauw verbonden en voedend aan elkaar. Dit is noodzakelijk om te komen tot een goed samenhangend toetsprogramma en toetspraktijken in de les, modulen en op curriculumniveau. Bijvoorbeeld: leeruitkomsten van een opleiding moeten voedend zijn voor het basisontwerp uit de BKE toetscyclus (stap 1), maar moeten ook vertaald worden in leerdoelen en succescriteria in fase 1 van de formatieve toetscyclus.

Op de volgende pagina staan de twee cycli dus vrij zwart-wit naast elkaar gepositioneerd om de verschillen helder voor het voetlicht te krijgen en verwarring te voorkomen. Onderaan wordt ook samenhang en mogelijk gebruik van beide cycli en BKE/BDB professionaliseringstrajecten benoemd.

Referenties

Expertgroep BKE/SKE (2013, okt). Verantwoord toetsen en beoordelen in het hoger beroepsonderwijs. Een voorstel voor een programma van eisen voor een basis- en seniorkwalificatie examinering (BKE/SKE). Rapport in opdracht van de Vereniging Hogescholen.

Gulikers, J. & Baartman, L. (2017). Doelgericht professionaliseren. Formatief toetsen met effect ! Wat DOET de docent in de klas ? Eindrapport NRO-PPO overzichtsstudie dossiernummer 405-15-722. <https://www.nro.nl/kb/405-15-722-doelgericht-professionaliseren-formatieve-toetscompetenties-met-effect/>

	De formatieve toetscyclus	De BKE-toetscyclus
Doel	Zicht krijgen op ontwikkeling student en deze doelgericht bijsturen	Ontwikkelen van een kwalitatief goede, veelal summatieve toets
Doorlooptijd	Kortcyclisch In de les	Langcyclisch bij ontwerp en uitvoering van een module
Planmatigheid	Veelal ongepland passend bij wat het moment vraagt. Voortdurend in alle lessen terugkomend	Veelal gepland en resulterend in afgesproken toetsmoment.
Soort toets	Allerlei manieren van informatieverzameling over de student(en)	Vooraf bepaalde en vastgestelde toetsvorm
Samenhang beide cycli	In goed onderwijs, en zeker in een goed toetsprogramma, zijn beide cycli naadloos met elkaar verbonden. <i>Bijvoorbeeld</i> <ul style="list-style-type: none"> • Summatieve toetsen (ontwikkeld via de BKE-toetscyclus) kunnen ook formatief gebruikt worden (via de FT-cyclus) • De leeruitkomsten uit de BKE toetscyclus (stap 1) en de verwachtingen in de FT-cyclus (fase 1) zouden overeen moeten komen. Door in het onderwijs studenten te volgen via de FT-cyclus, langs deze leeruitkomsten, bereid je ze goed voor op de summatieve toets • De analyse van de toetsresultaten (fase 3 van FT-cyclus / stap 5 van BKE toetscyclus) kun je gebruiken om leren bij te sturen (FT-cyclus) en om de kwaliteit van de toets te verbeteren (BKE toetscyclus) 	

Hoe past de formatieve toetscyclus in de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB)

- Als onderdeel van BKE, indien hier expliciet aandacht is voor *formatief* toetsen
- Als onderdeel van een module gericht op uitvoeren/lesgeven, als hierbij aandacht is voor het doelgericht monitoren en bijsturen van het leerproces in interactie tussen docent-student. Nb. Hierbij moet dan wel aandacht zijn voor het cyclische proces van de vijf fasen. Dat maakt formatief toetsen anders dan 'gewoon goed lesgeven'.

